

Капитални пројекат из Европе

Центар за предклиничко испитивање активних супстанци, чији се резултати истраживања могу користити у хемијској и фармацеутској индустрији, прва је установа те врсте у Србији

Крагујевац ће ускоро, на Природно-математичком и Медицинском факултету, добити Центар за предклиничко испитивање активних супстанци. За оне који се не разумеју много у ову област, објашњење је да се ради о истраживањима на супстанцама које „потенцијално могу имати утицаја на живе системе” и стога се могу користити у хемијској и фармацеутској индустрији, кроз лекове и друге препарате.

Центар је прва српска установа те врсте, што, наравно, не значи да се до сада слична истраживања нису вршила при великим српским хемијским и фармацеутским предузећима. Настаје под финансијским покровитељством Европске комисије у оквиру програма развоја регионалних потенцијала и њиховог умрежавања.

У добром друштву

Конкретно, шест постојећих лабораторија, три са ПМФ-а и три са Медицинског факултета, подићи ће своју сарадњу на виши ниво, на тај начин што ће бити функционално обједињене у поменути Центар. Он је већ формиран статутом Природно-математичког факултета, а предстоје му техничко-организационе активности. Под тим се подразумева набавка вредне, неки кажу и капиталне опреме, запошљавање нових људи и обука кадрова, како би се прешло на следећу фазу у раду – само испитивање активних супстанци.

Све је почело прошле године када је Европска унија, након потписивања одређених споразума, допустила и Србији да конкурише за средства намењена подизању квалитета научних истраживања у оквиру земаља Европске уније, али и на подручјима које су од стратешког значаја за Унију, као што је Србија. Колико је важно било то попуштање стега Европске уније сведочи и чињеница да она нуди осталом свету могућност да конкурише за новац кроз више програма, а Србији само кроз један једини.

Тај једини „уски пролаз” искоришћен је у пуној мери јер су од 11 пројеката у оквиру тог програма у седам носиоци институције из Србије, а у још три

учествују овдашњи истраживачи. Управо у том друштву нашао се и крагујевачки ПМФ, који је главни носилац пројекта оснивања Центра за предклиничко испитивање активних супстанци, а поред њега учествују и Медицински факултет из Крагујевца, Институт „Кири” из Париза, Медицински факултет са Универзитета „Аристотел” из Солуна и Природно-математички факултет из Скопља.

По речима Радослава Жикића, декана крагујевачког ПМФ-а и менаџера овог пројекта, као и Владимира Димитријевића, секретара пројекта, његов смисао је у трансферу знања, развоју људских и истраживачких ресурса.

Центар за предклиничко испитивање активних супстанци прави се по такозваном систему „близанаца”, то јест, са идејом да ми у Србији имамо сличне услове као и истраживачи у Европи. Да би се то створило потребно је да се у Србију пренесу европска знања, европска искуства, европске технологије. Због тога и јесу наши партнери неке високе школе из Европе, попут Института „Кири” из Париза или Медицинског факултета из Солуна. Ми ћемо на та места послати наше професоре, асистенте, као и младе истраживаче, докторанте на једномесечни или двомесечни студијски боравак, да би

нам они одатле пренели оно што су тамо научили. Тиме ће бити подигнута и регионална сарадња и испуњен главни циљ – да се Центар развије као лидер у овој области у региону Балкана.

У корак са светским трендовима

Проф. Жикић истиче да у Србији не постоји други центар оваквог типа, као и да ће, осим научних истраживања различитим методама и на различитим нивоима, он потенцијално бити и компетентни давалац услуга за трећа лица из хемијске и фармацеутске индустрије, из чега се може стећи и материјална добит.

– Ми смо и до сада радили нека слична истраживања, али никада у овом облику, никада тако мултидисциплинарно. Углавном су нека истраживања рађена на хемији, нека на биологији, нека на медицини. Сада смо у прилици да их објединимо и спроведемо са најмодернијом технологијом. Овај пројекат ће нам омогућити да осавременимо наша постојећа знања, да се ухватамо са светским трендовима, а није без значаја ни то што ћемо, на овај начин, доћи до значајне опреме која је српским факултетима некада мање, а некада више доступна.

Најбољи део овог пројекта за руководство ПМФ-а је прилика да запосле неколико младих стручних кадрова. Планирано је да у првом тренутку овде буде примљено на рад бар шест младих доктораната.

Професор Жикић и Владимир Димитријевић истичу да ће овај пројекат, то јест финансирање из средстава Европске комисије и развијање крагујевачких истраживачких потенцијала у овој области, трајати три године и да је то на нивоу целе земље велики пројекат. И за сам Природно-математички факултет то је капитални пројекат који уз велики број истраживача у пројектима Министарства за науку и уз издавање часописа „Match”, који има највећи инпакт фактор од свих часописа који излазе у Србији, подиже ову институцију на виши научни и истраживачки ниво.

Декан Жикић подсећа и на то да је крагујевачки ПМФ на листи Министарства за науку рангиран као једна од три високошколске институције најбоље пласираних у свету и истиче да то није успех само овог факултета него и Универзитета у Крагујевцу и самог Крагујевца. На овом факултету се надају и да ће се после потписивања Споразума о придруживању Европској унији тек отворити прилике за српске научно-истраживачке установе да учествују у европским пројектима, а они намеравају да искористе сваку.

Г. ЈОЦИЋ

ЕВРОПСКА ЗНАЊА, ИСКУСТВА И ТЕХНОЛОГИЈЕ: РАДОСЛАВ ЖИКИЋ, ДЕКАН ПМФ-А